

Societatea Cultural Patriotică ” AVRAM IANCU ” Oradea la trei Centenare (2018, 2019, 2020)

gral. bg. (rtg) GRIGORE BARTOȘ

Suntem o generație privilegiată, căci noi, bihoreni am trăit trei Centenare.

- 100 de ani de la Marea Unire (1 Decembrie 2018)
- 100 de ani de la eliberarea teritoriilor românești din vestul Ardealului, inclusiv al Oradiei(20 aprilie 2019)
- 100 de ani de la semnarea Tratatului de la Trianon (4 iunie 2020)

Societatea noastră s-a implicat de la început în a susține și participa la evenimente, constatând cu multă amărăciune căci cei ce ar trebui să răspundă de soarta poporului au fost lamentabili: Primăria Municipiului Oradea, Consiliul Local au stabilit în colaborare cu forurile științifice, culturale, religioase, cultural-patriotice, cu multe organizații neguvernamentale, persoane fizice, o serie importantă de manifestări care au avut ca primă etapă 1 Decembrie 2018 și apoi 20 aprilie 2019. Prefectura s-a declarat parte la proiect.

Din acest proiect care în multe privințe chiar a fost depășit, figura centrală a fost primarul Ilie Bolojan, coordonator dl. Col(r) Grigore Morar. Dacă nu ar fi făcut impardonabila faptă de a dărâma statuia Marelui Unificator de Țară, Mihai Viteazul, ar fi lăsat Oradiei, imaginea unui lider care își cunoaște și își respectă valorile și supremul sacrificiu, pentru Unire al celui ce în ceasul morții a spus: Ba!

Să revin: în amplul proiect noi am avut părți distincte astfel:

- Proiect educativ – „Punți peste timp. Oradea Chișinău, Liceul Aurel Lazăr. Susținut de Primăria Oradea, delegat fiind col(r) Grigore Morar, consilier municipal. Am participat și am susținut proiectul.

Am fost oaspeții Liceului de elită Spiru Haret din Chișinău, am vizitat sala în care s-a declarat Unirea Basarabiei cu România, Muzeul Național, excepțional conceput dar în care nimeni nu îți dă nici o informație ci te lasă să te descurci cu câtă carte știi, Parlamentul Republicii Moldova în care (în absența parlamentarilor care erau la București în sesiune solemnă), am primit răspunsuri complete la întrebările puse inteligent de copiii noștri.

Punctul culminant a fost Hora Unirii din foaierul central al liceului și ședința solemnă urmată de un frumos spectacol (dat de „Lăzăriști”.

Copiii basarabeni plângeau , la fel cum au plâns când după 12 octombrie 2018 au plecat din Oradea.

Am rostit câteva cuvinte alese în acest cadru.

Peste tot în Chișinău, nimeni nu ne-a claxonat, toți carabinierii șopteau „Bravo, români” iar Ștefan cel Mare ne-a primit cu iubire, știind că Divizia 11 Infanterie a intrat în Chișinău în 1918 la chemarea Sfatului Țării, apoi a sângerat în 1941 pentru eliberarea patriei răpite.

La întoarcere, chiar de pe aliniamentul unde Divizia 11 a intrat în bătălie în 1941, am ”eliberat” câțiva bulgări de pământ udat de sângele Diviziei noastre, împreună cu doamna prof. Dr. Livia Ghiurcuța și i-am adus la Oradea.

- ITINERAR pentru recuperarea memoriei-cu Olimpici din Bihor (13-15 mai 2018). Am fost primiți în Beiuș de către domnul Viorel Ianc, președintele Asociației Cultural Patriotice ”Avram Iancu” Beiuș și apoi am vizitat Liceul ”Samuil Vulcan”, am depus flori la statuia martirilor Bihorului, Ciordaș și Bolcaș, la statuia Vânătorilor de Munte comandați de vestitul General al Diviziei 3 Munte, Leonard Mociulski. Primire la locul morții Eroului Național Avram Iancu din Baia de Criș de către primarul Romeo Fărcaș și distinsa soție, apoi la Panteonul Neamului Românesc din Țebea unde după frumoasa primire ce ne-au făcut-o „Avram Iancu” Brad, am îmbrățișat fiecare câte o cruce a eroilor noștri din primul război mondial și am pus coroana recunoștinței pe sfântul mormânt al celui mai mare român ce a tras clopotul demnității noastre naționale ”Avram Iancu”.

- Deva, în apropierea statuii regelui erou Decebal
- Hunedoara - Castelul Corvineștilor
- Sibiu, mitropolia ortodoxă, muzeul Bruckenthal, Parcul Sub Arini, Rășinari - Goga, Andrei Șaguna. Părintele Jianu din Rășinari – o personalitate superbă.
- Lancrăm – Blaga – „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”
- Alba Iulia – cetatea eternă a dacilor, sediul Legiunii a XIII-a Gemina, aproape de locul unde s-a sinucis Decebal spre a nu-și vedea supușii duși în lanțuri la Roma, mormântul marelui Iancu de Hunedoara.

- Busturile marilor bărbați care au condus corabia romanilor ardeleni spre Marea Unire
- Poarta unde au fost închiși Horia, Cloșca și Crișan
- Poarta prin care a intrat Mihai Viteazul în Alba Iulia și statuia sa
- Muzeul Marii Uniri
- Sala în care s-a semnat actul Unirii
- Locul Marii Adunări din 1 Decembrie 1918
- Catedrala Întregirii Neamului cu portretele Regelui Ferdinand și a Reginei Maria precum și busturile lor. Coroane la statuile lui Avram Iancu și Mihai Viteazul
- Blaj cu o zi înainte, președintele României, Klaus Johannis a vizita Câmpia Libertății.

Am fost în acel loc sacru, am vizitat Mitropolia Greco-Catolică unde am fost informați într-o manieră impecabilă despre rolul Școlii Ardelene în trezirea Conștiinței naționale și despre maniera în care biserica română unită cu Roma și-a dat jertfa, martori fiind cardinalii împământeniți aici : Iosif Toda și Ionochențiu Micu- Klein.

- Turda, salina, Cluj Napoca, unde dl. Col. (r) Vasile Tutula ne conduce la Avram Iancu și Mihai Viteazul

RECUPERAREA MEMORIEI

În cadrul programului Centenarul Marii Uniri „Societatea Cultural Patriotică „Avram Iancu“ Oradea, în parteneriat cu Primăria Municipiului Oradea și în colaborare cu Inspectoratul

Școlar Județean Bihor și Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere” General Traian Moșoiu “ Bihor, a efectuat, împreună

cu un grup de 38 elevi însoțiți de profesori, excursia denumită “ Recuperarea Memoriei „. Având Drapelul național inscripționat “ Olimpici Orădeni – 29-30 septembrie 2018”, s-au aflat cu noi elevii din școlile orădene: Liceul Teoretic “ Mihai Eminescu “, Liceul Ortodox “ Episcop Roman Ciorogariu “, Liceul Teoretic “ Iosif Vulcan “, Liceul Teologic Greco-Catolic “ Iuliu Maniu”, Liceul Teoretic “ Lucian Blaga “, Liceul Teoretic “ Aurel Lazăr “, Liceul Teoretic “ Onisifor Ghibu” și Liceul Economic “ Partenie Cosma”.

- HUTA (ȘINTEU) În splendidul peisaj al Muntelui Șes, o primă surpriză: domnul Ilie Bolojan, primarul municipiului Oradea a oferit olimpicilor orădeni un mic dejun din partea domniei sale.

- IP- comuna martir. Ne-a fost gazdă și ghid părintele Pașcu Vasile. Lângă groapa comună a celor 157 de români, de la pruncul nenăscut și până la bătrâni cu părul albit de ani, uciși de trupele horthyste, în cârdășie cu câțiva localnici, în noaptea de 13/14 septembrie 1940. Copii au aflat despre “ noaptea terorii” pe care ocupantul vremelnic a dezlănțuit-o împotriva românilor din Ardealul de Nord, cedat Ungariei în urma Diktatului de la Viena.

Acolo unde, conform marelui poet Adrian Păunescu,

“ Biserica pe deal e-nchisă,
N-au nume crucile, nici chip
Și trist se uită-n ochii noștri
Ucișii noștri de la IP”

ne-a împărtășit din înțeleptele cuvinte ale slujitorului bisericii și au înțeles mai bine care au fost urmările dramatice ale politicii revizioniste duse de către Ungaria horthystă și Germania hitleristă dar și pericolele neo-revizionismului actual, practicat prin metode mult mai parșive și rafinate.

Am așezat fiecare câte o floare și o lumânare și am cântat „*Presărați pe-a lor morminte...*”

- BĂDĂCIN - casa memorială și muzeul „Iuliu Maniu”. Ne-a fost gazdă părintele greco-catolic Cristian Borz, o personalitate binecunoscută pentru preocupările sale științifice și strădania de a reda generației actuale și celor viitoare atât adevărul cât și reperaile materiale ale memoriei marelui ardelean Iuliu Maniu.

„Sfinxul de la Bădăcin”, luptător neînfricat pentru eliberarea românilor ardeleni, pentru Marea Unire, apoi pentru impunerea democrației în perioada interbelică, găsirea unei soluții viabile pentru scoaterea României din războiul antisovietic (1944) și alăturarea ei Națiunilor Unite iar ca un ultim efort, încercarea de a mai salva spiritul democratic într-o țară călcată în picioare de cizma comunistă. Copiii au aflat despre rolul său, ca trimis al Consiliului Național Român central de la Arad, de a pune în ordine și sub autoritatea acestuia, regimentele românești ce se întorceau de pe fronturile defunctului imperiu austro-ungar, de la Viena, despre rolul său în Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 când românii ardeleni, prin propria lor decizie au așezat în coroana României perla cea mai de preț: Transilvania, Maramureșul, Crișana și Banatul.

Ne-am amintit perioada cât a fost Președintele Consiliului Dirigent, primul guvern românesc al Transilvaniei, despre perioadele în care a fost prim-ministru al României Mari și despre sfârșitul său tragic în închisoarea de la Sighet.

Domnul părinte a evocat și personalitatea lui Simion Bărnuțiu, rudă cu Iuliu Maniu, conducătorul politic al românilor în războiul civil din 1848-1849, originar din Sălaj, al cărui crez politic a fost:” Mergeți cu poporul, de vreți să nu rățăciți”.

Domnul părinte nu a omis faptul că Primăria municipiului Oradea s-a implicat în susținerea proiectului “Salvați Casa Iuliu Maniu”.

- GURUSLĂU- locul ultimei bătălii a lui Mihai Viteazul. Am fost așteptați de către dl. col(r) Gheorghe Muscărița și doamna Elena Muscă, fostă directoare a Muzeului de Istorie și Artă a județului Sălaj. În alese cuvinte, pe înțelesul copiilor, domnia sa a prezentat în sinteză ideile de forță și faptele de arme ale întâiului unificator de țară, amintind luptele sale și îndeosebi despre ultima, arătând că impunătorul monument lângă care stăm s-a ridicat pe locul unde era așezat cortul marelui voievod, ucis în 19 august 1601 lângă Turda. După Avram Iancu, Mihai Viteazul are în Ardeal cele mai multe monumente, căci, așa cum arăta Nicolae Iorga, “După moartea sa, nimeni nu a mai putut gândi Unirea fără sabia sa ridicată spre cerul dreptății și fără chipul său de o neasemuită poezie tragică”.

- BĂSEȘTI - locul de naștere și odihnă a lui badea Gheorghe, ne-a fost prezentat de către ghidul local.

Gheorghe Pop de Băsești și-a cheltuit toate resursele intelectuale, fizice și materiale pentru nevoile naționale. A fost un post fix de pază la granița noastră etnică, un punct forte al conștiinței românești. În procesul Memorandului, alături de Ion Rațiu și Vasile Lucaciu, a avut partea lui de pedeapsă.

După moartea lui Ion Rațiu a fost șef al Partidului Național, adică șef al românismului militant. A prezidat Marea Adunare Națională de la Alba Iulia – 1 Decembrie 1918.

În momentul adoptării Rezoluției adunării, venerabilul luptător a rostit cuvintele:” Sloboade Doamne pe robul tău, căci am văzut mântuirea neamului”. În luna februarie 1919 pleacă din această lume împăcat cu gândul că și-a făcut datoria față de frații sau, prea multă vreme umiliți și batjocoriți, dar care s-au trezit din somnul cel de moarte, au coborât de pe cruce și au înviat.

„Războiul mondial l-a găsit pe luminosul moșneag în această atitudine de protestare. În sufletul lui, ca în al tuturor ardelenilor, s-au resuscitat de la început întrebări mari, crize zguduitoare, pline de nădejdi. În acest zbucium moșneagul a stat drept, fără nici o concesie de circumstanță în fața dușmanului străbun, ochii lui cutremurați se îndreptau spre București. Bătrânul președinte al comitetului național și-a dat totdeauna seama că salvarea nu poate veni decât de-acolo. De aceea în ziua mare de la Alba Iulia, când catapeteasma monarhiei habsburgice trosnea și angrenajul nemțesc era în dislocare, când armata României liberatoare era în marș, mâna lui s-a întins frățește fără nici o socoteală spre dezrobitorul care venea. Pe deplin conștient că în acele clipe misiunea lui istorică de păstrător al ideii s-a îndeplinit și ca organismul pe care-l reprezenta va trebui să se schimbe în noua configurație de stat, Gheorghe Pop de Băsești a crezut terminată opera partidului național și-a rostit dictonul scripturii: “Acum slobozește Doamne pe robul tău...”

Moartea lui Badea Gheorghe ca și viața lui si-a avut un rost simbolic. El s-a stins subțirișor subțirișor, în ceasul când armata noastră își începuse drumul cuceritor. O viață întreagă de suferință și amărăciuni și-a avut compensația ei în acele clipe, șeful dezrobiților n-a închis ochii decât atunci când libertatea i-a fluturat pe dinainte zâmbetul fericitor...Este un capitol de istorie națională în cripta de la Băsești. Epigoni al țării mele, duceți-vă la ea sa învățați dragoste de neam...” (Octavian Goga - Mustul care fierbe, Editura Scripta, p. 240)

- ȘIȘEȘTI – mausoleu „Leului de la Șișești”- părintelui Vasile Lucaciu, și a fiului său, părintele Epaminonda Lucaciu.

Ne-au așteptat, primit și informat dl col. (r) Gavrilă Babiciu (șișeștean de origine) și domnul părinte greco-catolic Horț Gabriel. Se lăsa seara când sfîntia sa ne-a poftit în “prima catedrală a unirii tuturor românilor”, ctitorită prin truda părintelui Lucaciu și a sătenilor, în plina

epocă de maghiarizare sâ și asupra națională pe care a închinat-o celui mai sfânt ideal: PRO S. UNIONE OMNIUM ROMANORUM (Pentru Sfânta Uniune a tuturor românilor), sfidare directă față de statul maghiar.

Născut în com. Apa (Satu Mare), va urma școlile teologice în Oradea, Gherla și Roma, preot într-un sat de lângă Carei apoi profesor de limba română și preot la liceul regesc din Satu Mare (actualul “ Mihai Eminescu”) se va stabili în final la Șișești.

A fost secretarul general al Partidului Național Român, printre inițiatorii Memorandului, organizatorul deplasării delegației celor 300 de români la Viena pentru a prezenta împăratului Franz Josef” Memorandul Românilor din Transilvania, Banat și Ungaria” și pentru care tribunalul maghiar din Cluj l-a “gratulat” cu cea mai mare pedeapsă : 5 ani de închisoare.

Pe împilatori i-a prevenit: “ Voi fi deputat, dar în Parlamentul de la București”.

Părintele Vasile Lucaciu este ales deputat în Parlamentul de la Budapesta în cercul electoral Beiuș. Datorită rolului activ în campania electorală și luptei neobosite pentru Unire, dr. Ioan Ciordaș va suferi moarte de martir, cu câteva zile înaintea Sfintelor Paști și a eliberării orașului Beiuș, în aprilie 1919.

În 1914, părintele pleacă în Regat, împreună cu prietenul său Octavian Goga. În 1916 este ales deputat în Parlamentul României. Ales președinte al Ligii Culturale pentru unitatea tuturor românilor, se ocupă de organizarea ardelenilor refugiați în Regat și apoi a prizonierilor români din armata austro-ungară din lagărele din Rusia și Italia. Împreună cu părintele ortodox Ion Moța și colonelul Vasile Stoica pleacă în Statele Unite ale Americii pentru a susține cauza românească. Este primit de către secretarul de Stat Lansing și de către viitorul președinte, F.D. Roosevelt. Cere acordul pentru înființarea de unități militare compuse din români ardeleni din S.U.A, (ceea ce nu era admis, sub drapelul românesc) însă sub steagul american, au luptat în Europa în 1917-1918 între 6.000-15.000 de voluntari slăveau în cântec:

Poporul i-a închinat „Oda lui Lucaciu”
 „Șade Lucaci la-nchisoare
 Nu vede nici cer nici soare
 Pentru sfânta libertate
 De care noi n-avem parte”

A continuat lupta în Elveția și Franța și s-a întors în Sătmar în anul 1919. primit în triumf, ajunge din nou deputat. Aceiași credincioși l-au condus pe ultimul drum și l-au așezat în cripta familiei, în ziua de 1 Decembrie 1922, când se dezvelea în Satu Mare Statuia Eroului Necunoscut, în prezența generalului Traian Moșoiu, arhanghelul eliberării Ardealului.

La funeralii au participat ilustre personalități în frunte cu prim ministrul I.I.C. Brătianu. La căpătâiul marelui dispărut, Octavian Goga rostea; “Războiul însuși l-a așezat pe tribunul de ieri într-o nouă postură de apărare. Moșneagul a apucat drumul străinătății să strige Occidentului protestarea noastră. El a răscolit atenția publică în America, a organizat legiuni de voluntari români pe frontul Italian, a ținut conferințe în Elveția, a rostit discursuri, a răspândit broșuri și a raliat pretutindeni lumea în jurul cauzei românești. La Paris, când se țeseau firele congresului de pace, figura lui vioaie era revărsată de o lumină nouă. Era în frenezia triumfului, sorbea nectar la simpozionul idealului împlinit și buzele i se strângeau într-o linie dâră de pretor roman, smuls parcă dintr-un basorelief din arcul de triumf al lui Titus Vespasianus. O ceată de diplomați străini priveau cu admirație făptura lui, care era cea mai perfectă legitimație a descendenței noastre, și când un american l-a întrebat dacă și Ardealul gândește la fel ca noi, părintele Lucaci i-a răspuns cu o demnitate calmă: “Fiți liniștit domnul meu, acolo unde sunt eu, acolo bate inima Ardealului”.

Părintele Horț Gabriel, într-un discurs liniștit, erudit și plin de har, ne-a impresionat prin documente rămase de la fiul celui ce a fost, după Regina Maria cel mai tenace ambasador al României în Marele Război. I-a îndemnat pe toți cei prezenți la iubire. A fost un cuvânt atât de elevat, încât ar putea fi rostit în orice Academie din lume.

- BAI A MARE - Grupul statuar “Avram Iancu și Prefecții Ioan Buteanu, Simion Balint, Petru Dobra, Axente Sever”.

Domnul Ioan Tuhuțiu, prim-vicepreședintele Societății Cultural Patriotice “Avram Iancu” din România, sufletul multor activități în slujba păstrării identității naționale, inclusiv a ideii ridicării grupului statuar, s-a axat cu precădere asupra vieții prefectului Zarandului, Ioan Buteanu, originar din Șomcuta Mare (Maramureș). Tânăr erudit, a ars la făclia iubirii de neam, alături de Avram Iancu, până în mai 1849, când, prins de către unguri a fost spânzurat de către maiorul Hatvani la Ioșășel, lângă Gurahonț.

Președintele de onoare a Societății Cultural Patriotice “Avram Iancu” la nivel național, venerabilul procuror Ioan Bătea a adresat tinerilor înțelepte cuvinte, fericit căci există o continuitate a valorilor noastre spirituale. Ca și la celelalte monumente, am depus o jerbă, iar elevii de la Liceul Ortodox “Episcop Roman Ciorogariu” au intonat imnul societății noastre.

- MĂNĂSTIREA BÂRSANA, loc de profundă reflecție și credință, situată într-un cadru natural feeric. În periplul nostru prin Maramureș, dl. Grigore Morar ne-a introdus în istoria acestei țări românești, leagăn de voievozi, colț de rai și scrin în care se păstrează valorile noastre: cântul, obiceiurile și portul. După un tur al lăcașului am fost primiți cu drag și “omeniți” cu bucate specifice locului de către membri ai familiei domnului col (r) Grigore Morar, născut chiar acolo în comuna Strâmtura. În semn de respect pentru oaspeți, cumnata domniei sale ne-a întâmpinat în costum voievodal.

- SIGHETUL MARMAȚIEI-Memorialul Durerii. Aici este cel mai fidel prezentă fapta biblică dintre Cain și Abel, aici se vede cât de jos poate coborî condiția umană și câtă suferință poate îndura omul. Puțini concetățeni cunosc sau au informații despre holocaustul românesc, prin care s-a încercat distrugerea fibrei noastre naționale.

Prim-miniștri, șefi de partide politice, academicieni, istorici, intelectuali de marcă ai țării, generali ori oameni ostili regimului, au fost reduși la cea mai umilă condiție umană ori s-au pierdut viața, lipsiți de libertate. Făuritorii Marii Uniri, indiferent de provinciile istorice au fost ținta predilectă a călăilor. Luptătorii din Liga Antirevizionistă, alături de foști legionari sau ostași care au luptat împotriva U.R.S.S pentru a împlini în trupul țării pământul Basarabiei și codrii voievodali ai Bucovinei sau pentru eliberarea Ardealului și a Cehoslovaciei și înfrângerea Ungariei Horthyste, împreună cu oameni simpli, elevi, studenți, și-au “găsit” locul în închisori, lagăre de exterminare, lagăre de muncă. Într-adevăr somnul rațiunii naște monștri.

Drama poporului român a început în momentul în care marile puteri (U.R.S.S., SUA și Marea Britanie) au împărțit Europa în sfere de influență iar România a încăput pe mâna lui Stalin. Primii care au sărit în brațele partidului comunist au fost alogenii. Începând de la cel mai înalt nivel al politicii (care politică?) și în toate structurile statului, aceștia au ocupat funcțiile de decizie. În Crișana, nici un ofițer șef de direcție în securitate nu era român. Aplicând indicațiile staliniste cu o râvnă demn de o cauză mai bună, poporul român a fost redus la tăcere iar țara a ajuns în mâna lor. În Ardeal, până în 1964, administrația a fost prea puțin românească. Desigur, timpul pe care l-am avut la dispoziție să vizităm Memorialul durerii ne-a permis doar să ne întipărească în minte ideea că acolo trebuie neapărat să revenim.

- SĂPÂNȚA- Cimitirul Vesel.

După ororile despre care s-a făcut vorbire, câteva clipe de destindere.

- SATU MARE – Statuia părintelui Vasile Lucaciu

Dl. col. (r) Voicu Șichet, președintele Asociației Civice „Tempora” și redactor coordonator al revistei: „Eroii neamului”: ne-a prezentat pe scurt viața marelui român și odiseea statui sale.

Ca și Statuia Regelui Ferdinand din Oradea și a lui Avram Iancu din Târgu Mureș, a fost demontată de pe soclu și a plecat în pribegie, împreună cu intelectualii români.

La reamplasare, delegați din toate provinciile românești au pus la baza soclului câte un săculeț cu pământ, omagiu celui ce și-a dorit cu ardoare să vadă unirea tuturor compatrioților de același neam.

● CAREI - Monumentul Ostașului Român. Într-o tăcere solemnă, am depus o jerbă de flori. Am prezentat pe traseu ultima etapă a eliberării acestui colț de țară. Divizia 11 Infanterie nu putea lipsi de la o atât de sfântă datorie: în 25 octombrie 1944 ea participă la eliberarea orașului Satu Mare, în timp ce la Carei, flamura noastră biruitoare se înalța de către bravii ostași ai Diviziei 9 Infanterie „Mărășești”.

La trecerea pe pământ străin, Comandantul Armatei a 4-a Române, general de corp de armată Gheorghe Avramescu dădea istoricul ordin de zi din care cităm:” În veci veți fi slăviți, voi ostași care ați eliberat Ardealul”.

Noi, conducerea Societății Cultural Patriotice „Avram Iancu” Oradea dl. Ing Vasile Fonoage, dna Cristina Krupka, dna Florica Judea și dra Diana Judea, dorim să mulțumim domnului primar Ilie Bolojan, domnului consilier Grigore Morar , coordonator al proiectului “ Centenarul Marii Uniri”, domnului general Vasile Creț și domnului col. (r) Nicolae Lupea. Aceleași gânduri pentru doamna inspector Daniela Sopota și doamnelor profesoare Rodica Turcaș, de la Liceul Teoretic „Aurel Lazăr”, Alina Deliman de la Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” și Florentina Socolan de la Școala Gimnazială „Oltea Doamna”, pentru frumoasa pildă de dăruire. Un cuvânt de mulțumire se cuvine și părinților acestor copii bine educați.

Dorim cu acest prilej să Sărbătorim împreună cel mai important eveniment din istoria noastră și să mergem cât mai mulți la Alba Iulia, în trenul Marii Uniri.

În perioada 2018-2019 am participat personal la conferințe:

- Colegiul Național ” Iosif Vulcan ”, Oradea
- Colegiul Tehnic ” Ioan Ciordaș”, Beiuș
- Liceul teoretic ” Constantin Șerban” Aleșd
- Colegiul Național ” Avram Iancu ” Ștei
- Colegiul Național ” Octavian Goga” Marghita
- Școala Gimnazială ” Oltea Doamna” Oradea
- Școala Gimnazială ” Nicolae Bălcescu” Oradea
- Școala Gimnazială din comuna Vânciorog (Bihor)

Am prezentat lucrări de prestigiu ai unor mari istorici militari bihoreni în Oradea, Carei și Beiuș și Aleșd (col. r. Dr. Constantin Moșincat).

La a 25-a aniversare a Societății Cultural Patriotice „Avram Iancu Oradea, am orgabizat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Bihor și Liceul teoretic „Aurel Lazăr” lansarea revistei Jubiliare ” Societatea Cultural Patriotică „Avram Iancu”- 25 de ani ” și un spectacol ” Transilvania , multiculturală”

Inițial proiectul era mai amplu, însă cu concursul Consiliului Județean Bihor, am reușit să aduceam pe aceeași scenă pe români din Oradea și Beiuș, maghiarii din Târcaia, slovacii din Budoii, germanii și romii din Oradea. Și de această dată, doamna inspector Daniela Sopota a fost la înălțimea așteptărilor dascălilor și elevilor.

În 12 octombrie 2018 am însoțit grupul de profesori și elevi din republica Moldova în aproape toate locurile și la manifestările științifice, artistice, de turism și documentare

În 20 aprilie 2018 am fost invitat și am luat cuvântul în cadrul manifestărilor din fața bustului *generalului Traian Moșoiu – Ahanghel al bătăliei pentru Ardealului*, cum l-au numit Gh. Tudor Bihoreanu, C.Moșincat, I.Tulvan, în cartea lor.

Desigur cea mai înălțătoare zi din viața a fost 1 decembrie 2018

După poza de grup pe treptele catedralei Ortodoxe din Oradea, am plecat la Alba Iulia , în frunte cu primarul Ilie Bolojan.

Fiecare autocar avea ca șef un fost coleg. Imensa bucurie se poate citii pe fețele românilor prezenți.

Cu acest prilej am editat Revista ” Identitatea Națională ” nr. 1 (3), decembrie 2018, cu sprijinul Direcției pentru Cultură a Județului Bihor, director executiv- Lucian Silaghi, în care articolul de gardă este semnat de către Președintele Academiei Române , Academician Ioan-Aurel Pop

Pentru românii din părțile de vest , eliberarea a venit o dată cu sărbătoarea învierii Domnului, în aprilie 1919.

Acestui spectacol național i-am închinat un reper emblematic.Revista s-a prezentat la Muzeul Municipiului Oradea, coordonată de dna. Angela Lupșa si dra. Cristina Pușcaș în prezența primarului Oradiei. A fost inaugurată expoziția închinată eliberării Oradiei.

Cu această ocazie Primăria Oradiei în colaborare cu Consiliul Județean Bihor și toate instituțiile statului au organizat o aniversare pe măsură.

Anterior s-au dezvelit monumentele închinat lui I.I.C. Brătianu, artizanul politic de prim rang al Unirii, a francezului Emanuel de Martonne care a trasat științific linesul și arealul majoritar românesc în Ardeal, al sfinxului de la Bădăcin, Iuliu Maniu, al episcopului ortodox al Oradiei, Roman Ciorogariu și greco-catolic Demetriu Radu.

Din inițiativa extrem de apreciată a dl. Col. (r) ing. Dan Poinar, președintele Asociației Culturii Eroilor „Regina Maria” Filiala Bihor, s-a rememorat drumul Armatei Române în aprilie 1919, cu opriri și slujbe, coroane de flori și defilări în Borod, Aleșd și Tileagd, cu participarea Consiliului Județean, Primăria Oradea, 20 primării de pe traseu și numeroși cetățeni.

În cadrul ceremonialului militar-religios din fața bustului generalului Traian Moșoiu a rostit o emoționantă cuvântare domnul ministrul al apărării naționale.

În Piața Unirii a fost reamintită printr-o scenetă intrarea în Oradea a generalului Traian Moșoiu și a oastei românilor eliberatori.

După sfințirea statuii celor doi episcopi au urmat ceremonialul depunerii de coroane.

Au rostit cuvântări:

- Ministrul Apărării Naționale
- Gral (bg.) r. Grigore Bartoș
- Primarul Municipiului Oradea

În final s-a derulat una dintre cele mai frumoase parade militare de după 1989 în Ardeal la care alături de infanteriști, vânători de munte, artileriști, grăniceri, jandarmi, poliție, pompieri au trecut formațiunile civile de securitate, elicoptere de luptă și purtătorii tradițiilor străbune.

Dar mai ales, au defilat umbrele morților noștri, ca să trăim această zi.

Seara, în fruntea detașamentului ne-am retras cu torțe si ne-am așezat în jurul statuii lui Mihai Viteazul. Cu această ocazie unică am lansat nr. 1 (4) aprilie 2019 cu sprijinul Primăriei Municipiului Oradea în 3700 de exemplare. Cuvintele de binecuvântare sunt scrise de:

- Sofronie-Episcopul Ortodox Român al Oradiei
- Dr. Virgil Bercea-Episcop Greco-Catolic de Oradea

Mortul de la Turda își petrecea ultima noapte în Piața Unirii, deși, după Mihai nimeni nu a putut gândi unirea, fără sabia sa ridicată spre cerul Dreptății și fără chipul său de o neasemuită poezie tragică (Nicolae Iorga).

Peste 20000 de români au cântat imnul național la lumina torțelor ce, vai luminau pentru ultima oară statuia Marelui Voievod, ridicat din banii armatei și ai văduvei.

În 23 mai, la sfințirea statuii Regelui Ferdinand nu a participat niciun ostaș. Păcat. Se puteau găsi și alte soluții.

În ”Milenium” din Budapesta, au loc toți regii Ungariei, chiar dacă mulți dintre ei sunt de origine românească.

La Oradea, Românul a fost ucis a doua oară.

Între 10 și 12 mai 2019 a avut la Oradea, sub patronajul spiritual al Universității (prof. univ. dr. Mihai Grecin) sesiunea internațională științifică ”Românii din Balcani” cu participarea prof. univ. dr. Ion Solcanu-Președintele secției „Științei Istorice și arheologice al Academiei Oamenilor de știință din România, a unor renumiți istorici și jurnaliști din Oradea, Constanța, republica Moldova, Serbia, Arad, Cluj-Napoca, Ploiești, Ungaria.

În prima parte am prezentat ultimul număr al revistei „Identitatea Națională” și am prezentat distinsului auditoriu comunicarea „Ostașul Unirii”.

În 4 iunie 2020, Carei, am participat la celebrarea centenarului Trianonului.